

Miquel Iceta: “Jo formo part de l’aparell del PSC; fins i tot podria dir: ‘Jo sóc l’aparell’”

Miquel Iceta (Barcelona, 1960) va començar a militar als 17 anys. Als 24 anys va entrar a l'executiva del PSC. Als 27 anys era regidor de l'Ajuntament de Cornellà. Als 31 anys va ser nomenat director del Departament d'Anàlisi del Gabinet de la Presidència del Govern. Ha estat diputat al Congrés i al Parlament i no va arribar a ser eurodiputat perquè Pere Navarro li va demanar que es quedés a Catalunya per intentar apagar els incendis del partit. Avui lidera el PSC en el seu pitjor moment de la història.

Sergi Picazo

El 12 d'octubre de 1999 vas fer pública la teva homosexualitat. Aleshores vas dir: “Espero que arribi el dia en què no sigui notícia i que no cridi l'atenció”. Ha arribat ja aquell dia o el fet que jo et preguntí per això ja és una mala notícia?

Potser encara no ha arribat el dia, però avui és menys notícia que fa alguns anys. S'ha anat —tot i que la paraula no m'agrada— normalitzant la presència de persones d'orientació homosexual en llocs de visibilitat pública.

Queda molta caspa i naftalina en la política a Catalunya?

Hi ha de tot. Hem avançat moltíssim. Fa poc vam fer la llei contra l'homofòbia, fins i tot amb el vot d'alguns partits que fa temps no ho haurien aprovat. Han caigut bastants tabús. Va millorant, però no han acabat els problemes per als homosexuals. Encara hi ha qui es veu obligat a amagar com és per raons de por de la família o de l'entorn laboral. Hi ha casos clars d'homofòbia i d'agressions.

Tu t'has trobat problemes per ser polític i homosexual?

Més enllà del fet que m'hagin cridat algun cop “Maricón de mierda”, no. Això m'ho he trobat a Twitter o, fins i tot, vaig veure una caricatura en què em dibuixaven a mi sent penetrat per una ampolla de Coca-Cola.

Això és violència, també.

Sí, sí. És agressivitat. Però potser ara hi ha un clima social menys hostil que fa 30 anys. Les coses estan canviant. El primer ministre belga fins fa poc, Elio Di Rupo, o els alcaldes de Berlín o de París eren homosexuals. Tots ells, per cert, de partits socialistes.

Tu vas començar en política en una altra època completament diferent. Vas ingressar al PSC l'any 78, formes part de la direcció des del 84, has estat regidor i diputat al Congrés i al Parlament, i ara ets el primer secretari del PSC. Diríem que renovació i joventut no representes...

Tinc una edat que no està malament...

Quina edat tens?

54 anys.

Molt jove tampoc ets...

No és normal jubilar-se als 54 anys, però sí és veritat que jo porto molt de temps en política.

“Els relleus en política són importants, però no desmereixeria l'experiència. Les referències dels indignats eren joves com Stéphane Hessel o Arcadi Oliveres”

Però això avui dia és un debat al carrer. Polítics que no tenen ofici fora de la política versus polítics amb experiència.

Cada cas és cada cas. En principi, els relleus en política són importants, però no desmereixeria l'experiència. Les referències del jove moviment dels indignats eren joves com Stéphane Hessel o Arcadi Oliveres. Jo puc lluir experiència i no renovació.

En el teu cas no és només un tema d'edat, sinó que el tema és que vens d'estar dins l'aparell del PSC des de fa gairebé 20 anys.

Jo formo part de l'aparell del PSC. Fins i tot podria arribar a dir: “Jo sóc l'aparell”. Malgrat això, els meus companys de partit em van votar perquè fos primer secretari! És veritat que no s'hi va presentar ningú més i que la candidata que tenia opcions de presentar-s'hi al final no ho va fer i jo vaig ser un recanvi per un moment com el que està vivint el PSC. En la política hem de combinar experiència i renovació. Joventut per joventut no és garantia d'èxit.

Els polítics haurien de tenir una professió? Tu t'has dedicat tota la vida a la política.

Sí, sí. Jo m'hi he dedicat professionalment des del 1984. Tinc uns certs coneixements polítics gràcies a l'experiència. Jo no m'avergonyeixo del passat. Per exemple, a la meua web tinc penjats tots els meus escrits polítics des de finals dels setanta. Fins i tot hi surt un article meu que vaig escriure contra l'OTAN. Es deia: “OTAN, las cosas claras” i...

...I ara hi estàs a favor, és clar. És una gran contradicció, no?

Bé, no ho sé, a vegades un pot canviar d'opinió. Jo dubto molt de la gent que no canvia d'opinió mai. Fins i tot els de Podem ja sembla que han canviat d'opinió diversos cops i tot just acaben de començar en política. Keynes va dir allò que “quan canvien les circumstàncies, jo canvio també”. Això és un aprenentatge que vas fent en la vida.

Una cosa és canviar d'opinió i una altra que algú consideri que el PSOE va traïr els seus ideals. I no només per l'OTAN... sinó també per les privatitzacions d'empreses públiques, per les ETT o pel model econòmic que va acabar proposant per a l'Estat espanyol.

A vegades rectificar és de savis. I a vegades, en rectificar, t'equivoques. Canviar d'opinió no és necessàriament una traïció política, però és veritat que hi ha gent que es pot sentir traïda pel que hem fet perquè s'esperava una altra cosa. Jo no he estat mai dogmàtic. Has de defensar la teua opinió mentre respongui als teus ideals.

“Jo no em veig en el consell d’administració d’una gran empresa quan plegui. Dubto que els sigui d’utilitat”

Però pot semblar, a vegades, que els canvis d’opinió d’un partit polític vénen influenciats per un lobby empresarial, per pressions internacionals o perquè s’espera obtenir un càrrec al consell d’administració d’una empresa de l’Ibex-35.

Això pot passar. Però depèn. La nostra legislació determina clarament un període de temps entre que deixes un càrrec polític i passes a una empresa privada del teu àmbit de competències. Les grans empreses volen captar talent i agenda de contactes. Jo, però, no em veig en el consell d’administració d’una gran empresa quan plegui. Dubto molt que els pugui ser d’utilitat. Jo, per ara, mai he tingut responsabilitats de gestió. No em poden agrair res... ni tampoc tinc una gran experiència de gestió.

Què et semblen propostes que volen intentar atraure exvotants del PSC i del PSOE com Guanyem Barcelona i Podem?

La competència no està malament mai. No em fa por un nou partit. Dependrà de la voluntat de la ciutadania. El que em sap greu és que puguin aparèixer fenòmens polítics per culpa de la manca de reflexos del Partit Socialista o perquè no hem atès un problema a temps. La culpa no és de Podem ni de Guanyem. És culpa nostra. Si els ciutadans se senten millor representats per un altre, serà un problema per al PSC però això encara s’ha de veure. No aspiro mai que tothom m’estimi. Només aspiro que ningú pugui dir que el vaig enganyar.

“Aquesta idea de Podem que ja no hi ha dreta i esquerra i només hi ha els de dalt i els de baix em fa desconfiar. Sóc més clàssic”

Al PSC sou part de la casta?

Jo no m’hi considero. Conec molta gent que fa política al PSC i no són casta. No tenen interessos diferents dels de la majoria de la societat, ni pensen en el seu benefici personal. Fan política per servir la comunitat i volen fer-ho tan bé com sigui possible. Però és veritat que en moments de crisi com l’actual hi ha una exigència social més gran i això es pot traduir en un vot de protesta. Aquesta idea de Podem que ja no hi ha dreta i esquerra i només hi ha els de dalt i els de baix em fa desconfiar. Sóc més clàssic. Sóc partidari de la divisió tradicional entre esquerra i dreta. També conec gaires polítics de dretes que no són casta. El fet que no comparteixi les seves idees no els converteix en gent a menysprear.

Et consideres d’esquerres?

Sí. Però sóc d’una esquerra reformista, no revolucionària, democràtica. D’una esquerra amb vocació de govern i no només per fer d’oposició. Alguns s’han especialitzat només en la denúncia, que està bé, però jo prefereixo governar i posar-hi solucions.

Ser d’esquerres és Hollande fent les retallades més grans de la història de França? Entrar als consells d’administració de les caixes i cobrar sucoses dietes? Reformar la Constitució espanyola per pagar el deute? Està a favor de l’OTAN? Votar a favor del projecte Barcelona World? Tot això enllaça amb la tradició humanista, pacifista i obrerista que havia tingut la socialdemocràcia? Com definiries tu ser d’esquerres?

Els obrers segueixen votant més el PSC que qualsevol altre partit. Això passa avui, no fa 30 anys. Socialista és una persona compromesa amb la justícia social i que vol redistribució de la riquesa a través d'una fiscalitat justa. Però que també vol creixement econòmic. Ara, però, davant de cada cosa concreta, hi ha una resposta concreta. L'article 135 de la Constitució es va posar només en un moment determinat de gran necessitat: l'Estat havia de demanar molts diners i havia de donar alguna garantia que els tornaria. No és el que més m'agrada en la vida, però a vegades no hi ha més remei. Els primers defensors de l'estabilitat pressupostària que jo vaig trobar eren els socialdemòcrates suecs: volem Estat del benestar, i com costa tant i no volem tenir dèficit, hem de pagar uns impostos elevats per mantenir-ho. Hollande volia fer un pla de relleu a França i la UE li va dir que no podia, i segurament a ell li agradaria més fer un pla d'inversions que de retallades. Al final es tracta de buscar l'equilibri entre el que vols i el que pots fer.

Però a Zapatero, en plena bombolla de creixement, ningú el va obligar a dir allò d'“Abaixar impostos és una política d'esquerres” ni tampoc a abaixar els impostos a les rendes més altes.

Aquella frase jo no l'hauria dit mai. Però tampoc diria que s'han d'apujar els impostos sempre. El problema és el frau fiscal o l'elusió fiscal. Si les grans empreses multinacionals paguessin a Espanya en lloc de pagar a Irlanda o en paradisos fiscals, recaptaríem molt més. No caldria apujar impostos als qui ja paguen. La pressió fiscal espanyola és per sota de la mitjana de la UE. No pots tenir uns serveis públics com a Suècia pagant els impostos que paguen a Malta. Si abaixes impostos, serà un risc.

“Durant els governs del PSC i del PSOE ens vam equivocar i això ho demostra el fet que la gent ens va deixar de votar”

No fas gaire autocrítica del vostre pas pel Govern... El PSOE i el PSC han governat Catalunya i Espanya també.

Però ara seria molt fàcil per part meua carregar contra Zapatero aprofitant que ara ja no hi és. No m'agrada fer les coses pel camí fàcil. Això no vol dir que no hi hagués errades durant la nostra etapa de Govern. És clar que ens vam equivocar i ho demostra el fet que la gent ens va deixar de votar. Per exemple, jo vaig demanar a Zapatero que fes pública la famosa carta del Banc Central Europeu en què demanava el canvi en la Constitució i no va voler-ho fer. Pots veure't obligat a canviar de política, però aleshores has de dir a la gent per què ho fas.

No notes al carrer que hi ha un votant socialista de tota la vida molt cabrejat amb el PSC i que no us vol tornar a votar?

Sí, sí! I tant. Això té moltes causes. Primer, pel gir de la política de Zapatero el 2010 i les primeres retallades. Zapatero va guanyar les eleccions del 2008 negant la crisi, i la crisi hi era, sobretot a partir del 2009; i després va canviar les polítiques. Sembla que en fa molts anys, però només en fa quatre anys. I, segon, l'esclat de casos de corrupció que han fet al Partit Socialista i, fins i tot, d'altres casos que no ens afecten però que acaben fent la sensació general que tots els polítics són corruptes. La sensació de la gent és que els partits no hem posat els mecanismes de control, detecció i sanció de la corrupció. Què hem de fer? Reaccionar i fer propostes de regeneració.

La qüestió sobiranista no surt en el teu diagnòstic de les causes de la crisi del PSC?

També. Però aquest tema és diferent. Era inevitable que el tema nacional acabés provocant una crisi al partit. El PSC es va fer reunint persones de sensibilitat nacional diferent amb la idea de fer un

projecte comú a Catalunya i a Espanya. El PSC és catalanista, i hi havia gent que no n'era; i al PSC hi havia gent independentista i gent que se sent plenament espanyola. Fins al 2010 eren identitats compatibles. Des de la sentència del TC sobre l'Estatut es fa impossible. La situació sembla que ens obliga a triar entre ser independentista i no ser-ho. Aleshores és normal que gent que pensi que el federalisme és impossible no es trobi a gust al PSC.

Però és una crisi molt greu, no? No és només tenir sectors crítics, sinó que està marxant del partit un gruix important de dirigents i militants i sembla que ja no hi tornaran.

Sí, és important, però era inevitable. Si jo fos independentista, no seria al PSC. El PSC no és un partit independentista. No només si fos independentista sinó també, si arribés a la conclusió que no hi ha cap més camí, tampoc seria al PSC. Nosaltres defensem que hi ha una sortida federal reformant la Constitució quan el Govern del PP perdi les eleccions.

Però els crítics dels sectors catalanistes no van marxar del partit dient que eren independentistes, sinó perquè el PSC no donava suport a una consulta sobre la independència a Catalunya. No?

Ara, sí, ara diuen que votaran sí-sí. Molts d'ells ara hauran d'acompanyar en unes eleccions Mas i ERC i, per tant, encara defensaran més que mai la independència.

Per què no estàs a favor d'una consulta sobre la independència estigui pactada o no amb l'Estat? Si ets una persona demòcrata, no creus que a vegades s'han de fer accions fora de la llei si són democràtiques i justes?

Fora de la llei no tendeixo a estar. Si les lleis no agraden, s'han de canviar. A més, el mateix Govern català no ha fet res fora de la llei. No ha fet una consulta. Nosaltres vam dir que no es podia fer una consulta si no era legal i acordada amb l'Estat. Els qui van dir que farien la consulta sí o sí són els qui han d'explicar ara a la seva gent que no han fet una consulta. Han volgut jugar amb les paraules. Però anem al fons: si a Espanya es vol fer un referèndum sobre la independència, s'haurà de fer una llei de la claredat com la que es va fer al Canadà per permetre el referèndum del Quebec.